

Avstrijsko okroglo 9 milijonov meterskih centov. Ker dobiva Ogrska za meterski cent po svoji najvišji ceni 3 K več, kakor avstrijski kmetovalec, napravi to okoli 27 milijonov kron. Pri Rumuniji je svota seveda še mnogo višja. In te svote se morajo, ker je cena moke v vsej državi enaka, na ta način dobiti, da mora na eni strani avstrijski kmetovalec svoje žito ceneje oddati, na drugi strani pa konzumenti svojo moko dražje plačati, kakor bi se v tem slučaju zgodilo, ko bi zamogla Avstrija svojo potrebnost sama kriti.

Vidi se, kako dobro stoji agrarna država, ako je zapletena v vojno, v kake kalamitete pa pribaja industrijska država, ki je s preskrbo svojih življenskih sredstev od drugih dežel in njih milosti odvisna.

(Allg. Bauernzeitung).

Bolečine v prsih naj bi se skušalo čimprej odpraviti. Imamo izkušnjo, da prsa vsled nastopa bolečin svojo prosto gibčnost izgubijo; s tem se dihanje oteži in napravi počasnejše dohajanje kisika v kri. Vse to se da preprečiti, ako se prsa in rame s Fellerjevimi bolečin odpravljajočim rastlinskim esencnim fluidom z zn. „Elsa-fluid obdrgne in, ako potrebno, krepko masira. Take „Elsa-fluid-masaze ne odpravijo samo bolečine, marveč dvignejo tudi fluidno-zmožnost pljuč, ker skrbijo za živahnejšo cirkulacijo krvi. Vzame pa se naj za te masaze le staroznan pristni preparat, Fellerjev „Elsa-fluid, od katerega 12 steklenic le 6 kron stane. Se dobi edino pristno od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg števil. 241 (Hrvaško). Obenem se lahko Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa-kroglice naroči, da se jih ima pri motenju prebave, trdem telesu in zelo težavah vedno pri roki. 6 školjic stane 4 K 40 h franko. Ta dva priznana domača sredstva ne bi smela manjkati v nobeni družini. Tisti naših čitateljev, ki jih mučijo kurja ocesa, opozarjali bi še na en izvrtni Fellerjev Elsa-preparat: Fellerjev flajster za turiste 1 in 2 kroni.

454

(eb)

Čenjenim odjemalcem na znanje!

Strahovita vojna, v kateri živimo zdaj že toliko časa, je dokazala na najjasnejši način

velikansko važnost dobrega časopisja.

In v tem oziru zamore pač „Štajerc“ reči, da mu ni bilo treba v tej vojni nobene spremembe, da je i sedaj zamogel ostati dosleden svojim ciljem in svojemu programu.

„Štajerc“

je bil vedno zvesto avstrijskega, štajerskega in koroškega mišljenja. On se je vedno odločno boril proti zapeljivcem ljudstva, ki so s frazastimi obljubami in lažmi hoteli raztrgati naše starodavne kronovine ter s tem razrušiti temelj premili naši Avstriji. Ko je tudi v naših krajih drigala svojo strupeno glavo panslavistična gonja, ko se je vpilo, da so Srbi in Rusi naši „bratje“, takrat je naš „Štajerc“ odločno zagovarjal patrijotično avstrijsko stališče. In vsak poštenjak mora reči, da si je s tem „Štajerc“ stekel velike zasloge. Dosledni

avstrijski list

smo bili in ostanemo! Ravno zaradi tega smo tudi zlasti v zadnjih časih pridobili toliko novih odjemalcev in naročnikov. Vsakdo pa mora priznati, da je naš list najbolj podučljiv in odločen zagovornik kmetijskega, delavskega ter obrtniškega ljudstva. Zato je tudi „Štajerc“ na bojiščih kakor doma najpriljubnejši list.

Pa še nekaj: „Štajerc“ je tudi najcenejši list! In v teh težkih časih splošne druginje ima to tudi veliki pomen. V zadnjem času pa so se cene papirju grozovito zvišale. Gre se tukaj za zvišanje cen od 60 do 120 procentov. „Štajerc“ ni hotel nikdar dobička delati; ali s tem zvišanjem papirnih cen je naravnost prisiljen, da tudi svoje cene nekaj zviša. Za sedaj smo sklenili, da zvišamo le ceno posameznega lista v mali razprodaji za 2 vinarja, tako da bode stal „Štajerc“ od 1. aprila naprej namesto 8 vinarjev, 10 vinarjev. Za sedaj smo pustili ceno naročnine popolnoma nespremenjeno. „Štajerc“ stane torej na leto samo 4 krone, kakor je to tudi doslej koštal. Drugi listi, n. pr. „Slovenski Gospodar“ stane že dolgo časa posamezni izvod 10 vinarjev. Mi smo torej, prisiljeni od

naravnost ogromnih cen papirja, šele zdaj izvršili malenkostno zvišanje, ki so ga drugi listi v prid svojemu žepu že davno izvršili.

Prepričani smo, da bodejo naši čitatelji to zvišanje, katerega pač nikdo ne bode občutil, radovoljno sprejeli. Naše geslo ostani torej:

„Zvestoba proti zvestobi!“

Uprava „Štajerca“.

Vojaška pomoč h kmetijskemu in gozdarskemu delu.

Uradna „Wiener Zeitung“ od 5. t. m. poroča:

Da se kmetijstvu in gozdarstvu v letu 1916 kolikor mogoče veliko delavskih moči za dalje časa dovodi, se bode moštvo teh poklicev v izvršenje kmetijskih in gozdarskih del dopustilo podelilo in komandirano moštvo posameznim posestnikom ter delavskim partijam na razpolago dalo.

Dopusti se izvršijo na ta način, da pri nadomestnih truplih (črnovojniških etapnih ali stražnih bataljonih v taborih vojnih vjetnikov, na mostičjih, pri drugih stražnih formacijah in železniško-varstvenih oddelkih) se nahajajočo moštvo, ki pripada enemu omenjenih poklicev, v prvi vrsti samostojni posestniki, potem njih svoji, nastavljeni in delavci svojo prošnjo pri raportu predložijo. Pravica do dovoljenja je pripuščena poveljniku nadomestnih trupel (črnovojniških etapnih ali stražnih bataljonov), ki pod vpoštevanjem vojaških službenih razmer skrbijo za številno in časovno izdatno pripravljenost delavskih moči. Ne zahteva se priložnostni dopustni prošnji, dokumentov, uradnih potrdil in izvlečkov.

Razven pri nadomestnih truplih (zavodih) se bodejo dovolili dopusti tudi na širni način pri črnovojniških etapnih (stražnih) bataljonih v taborih vojnih vjetnikov itd. Vojno ministerstvo bode, v kolikor je to mogoče, uvrstitev samostojnih kmetovalcev pri črnovojniških stražnih bataljonih itd. odredilo, da pošiljanje na dopust teh kmetovalcev v zaledju omogoči. Iz teh bataljonov pa se ne bode komandiralo delavskih kompanij. Dopusti se razširijo tudi na črnovojniške delavce (kočijaže itd.), ki se jih rabi pri vojaških mestih v zaledju. Tudi oficirske sluge (konjske strežnike) se bode v kolikor mogoče na dopust pošiljalo. Nadalje se bode k superabitranju predloženo moštvo teh poklicev do predstavljenja pred superarbitre komisijo na dopust poslalo. Moštvo kmetijskega in gozdarskega poklica, ki se nahaja v zavodih za rekonvalescente, se pod gotovimi pogoji pošlje na dopust; bolani in bolniške oskrbe potrebne osebe so od tega seveda izključene. Pa tudi osebe, ki ne pripadajo poljedelskemu ali gozdarskemu poklicu, zamorejo se komandirati v delavsko partijo za taka dela.

Podelitev teh dopustov pričenza z 10. marcem, dopustna doba za frontno službo zmožne (razven infanteristov in lovcev, za katere obstoja posebna določba) trajala bode kolikor mogoče dolgo, najmanje 3 do 4 tedne, ako so samostojni kmetje ali gozdni delavci, ako mogoče pa 5 tednov, ako vojaške razmere to dopuščajo. Moštvo, ki ni sposobno za frontno službo, dobilo bode po možnosti še daljše dopuste. Tudi se bode na to gledalo, da se moštvo večkrat na dopust pošilja.

Komandiranje moštva k delavskim partijam v izvršitev kmetijskih in gospodarskih del v isti dobi kakor pri dopustih naprositi je od posameznih občin in posestnikov izven armadnega okrožja ležečih dežel in deželnih delov potom politične oblasti. Te delavske partije obstojijo iz 20 mož pod vodstvom enega podčastnika. Glede pristojbin, prehranjenja in stanovanja veljajo dosedanje določbe.

Razven teh dopustov se bode izvršili tudi začasni odpusti (Enthebungen). Dopusti v zmislu te naredbe izvršili se bodo le na moštvo, izvemši dalje službe podčastnikov; zadnji kakor tudi enoletni prostovoljci ali oficirji dobijo dopuste le izjemoma za kratki čas po vojaškem komandu; v ostalem pridejo le začasne dopuste (Enthebung) v poštev.

Izpred sodišča.

Obsojen prijatelj Rusov.

Beljak, 4. marca. Svoj čas smo poročali o postopanju Rusom prijaznega župana, govornika in trgovca Valentina Falle v Ljubljani, ki pri Vrbi na Koroškem. Zaradi zadnjih sušičinov se je imel možakar zaradi zločina moten javnega miru (§ 68 spl. k. p.) zagovarjati. Vendar vršila se je v veliki razpravni dvorani ljubljanske okrajne sodnije razprava pred c. in m. vojaško sodnijo. Falle je na dan svojega stali dne 14. februarja v Lipi (Lind Sternberg) najjajoče se vojno vjete Ruse v svojo gostilno vabil, jih tam z vinom, čajem itd. pogostil, potem se je pustil od Rusov v zrak dvigniti s klici „ura“ častiti. Sodba, ki se je popoldne razglasila, glasi se na dve leti težkega in pootjestrane z enim postom vsacega četrdeset Obsojeni vložil je proti izmeri kazni priziv. (Vill. Ztg.)

Obsojeni bolnišnični liferanti.

Budimpešta, 4. marca. Armadno moštvo je proti Jožetu Singer vložilo naznanilo, da je dobaval na bolnišnice zdravju škodljiv material, večinoma meso, mast, stroče, in v manjvredni kakovosti ali pa pokvarjeno. Podlagi poizvedb dvignilo je državno pravdnis obtožbo zaradi zločina zlorabe pri vojaških bavad. Bili so obsojeni: Jožef Singer m. leta ječe in 8000 kron denarne globe; voditeljica kuhinje Berta Beck na 7 mesecev ječe in 500 kron denarne globe; nadomestni šef kuhinje Henrik Weiß na 6 mesecev ječe in 500 kron denarne globe; soobtoženec Jožef Rigos na 6 mesecev ječe in 400 kron denarne globe; mesar muel Singer na 10 mesecev ječe in 500 kron globe in obratni vodja Jožef Stein na 8 mesecev ječe ter 500 kron denarne globe.

Dragi konj.

Gradec, 7. marca. Zaradi navijanja je predkaznovani živinski trgovec v Altenmarkt Jožef Gutmann kupil je nekoga 20 letnega konja za 86 kron. V Gradcu je prodal tega konjskemu mesarju Pfingstl za 320 kron. Opravičiti je hotel to ceno z visokimi troški. Ali ko bi ti troški tudi res konjevo ceno iz 245 kron zvišali, bi bila cena še vedno velika. Sodišče je obsodilo Gutmanna na 4 mesece strogega zavora, poostrenejše kazni enim trdim ležiščem vsakih 14 dni in na 200 kron denarne globe.

Zatajeno žito.

Leoben, 6. marca. Posestnik Johann Winkler v Frojachu je zatajil 4400 kilopraznice, rži in ovsu v vrednosti 871 kron. Zato je bil po § 523 ces. nar. od 21. junija 1915 na 10 dni zavora ter 200 kron globe obsojen.

Poštni tat.

Feldkirchen, 6. marca. Pri tukajšnji okrajni sodnji bil je pomožni poštni sluga Erihan Eichwaller obsojen na 6 tednov strogega zavora, ker je 16 vojnopostnih kot „vzorci brez vrednosti“ oddanih poštah šiljatev ukradel.

Može niso hoteli dati.

Ptuj, 4. marca. Ker ni hotel nekega kupcu moke prodati, čeprav jo je imel v zalogi, bil je tukajšnji veletrgovec J. Senčar na 40 kron denarne globe obsojen. — Zaradi istega prestopka, obenem pa tudi zaradi navijanja se je imel pred tukajšnjo okrajno sodnijo zagovarjati trgovec F. Osenjak. Obsojen je na 40 kron denarne globe.

Razno.

Ne podpirajte ubeg vojnih vjetnikov! Objavljajo sledeči oklic: Z ubegom vojnih vjetnikov je velika nevarnost in škoda.

lastno armado v zvezi. Kdor vojnim vjetnikom, zavedajoč se te škode, pri begu pomaga, izvrši hudodelstvo proti vojni moči države po § 327 voj. kaz. zakona. To hudodelstvo spada pod naglosodno postopanje in se v tem postopanju kaznuje s smrtjo na vislicah. Vsled tega se vsakdo, zapretivši zakonite posledice, svari, vojne vjetnike, kakor tudi, ker se vojni vjetniki in vohuni večinoma poslužujejo civilne obleke, ljudi, ki ne bivajo stalno v kraju, tujce, neopravičeno ali vsaj ne da bi se naznanili vojaški ali krajevni oblasti, jemati pod streho, jim dajati hrano, ali takim osebam s tem, da se jim pokaže pot, da se jih preobleče ali na drugi način pri nadaljevanju njih pota podpirati.

O polomu centralne kase v Celovcu. Naši citateli se bodo spominjali velikanskega poloma v "centralni kasi" koroških združenih klerikalnih podjetij, o katerem smo svoj čas itak obširno poročali. Milijonsko to podjetje je prišlo vsled sleparskega počenjanja posameznikov v konkurz; glavna krivca sta bila itak pred sodno strogo obsojena koroška duhovnika monsignore Kayser in monsignore Weiß. Pred kratkim bi se morala vršiti prisična dražba metja nekaterih članov predsedništva te "centralne kase". Ta dražba pa je bila vstavljena. Celovski uradni list pa zdaj poroča, da je oskrbnik konkurzne mase predlagal, naj se vpraša ipnike, če bi odvezali bivše člane načelstva centralne kase "vseh obveznosti proti temu, da plača c. k. poljedelsko ministerstvo 200.000 kron. Ti bivši načelstvi člani so: Ambrož Charfegger, Ivan Hernler, Jožef Kasal, Jožef Streissing, monsignore Valentin Podorc in župnik Andrej Christof. Deželno sodišče v Celovcu bo sklepalo o tem predlogu ne 26. marca. Smo radovedni na izid te zadeve, ki je svoj čas toliko prahu dvignila!

Imajo li bučele čut za barve in za obliko? Pojasnilo tega živalskopsihološkega spornega prašanja, ali imajo bučele smisel za barve in obliko, je dr. pl. Frisch v Monakovem napravil redno skrbne in previdne poskuse, uvažujoče vse probleme in možne ugovore, o katerih obširno poroča v 35. zvezku, "Zoologische Jahrbücher". S temi zanimivimi poskusi je brez dvoma dooprinesel dokaz, da imajo čebele vsi organi čut za barve in ne samo zmožnost čutiti različne stopnje svetlobe, kakor trdi pl. Frisch. Tako zelo pazijo bučele na barve in jih vpoševljajo kot znamenje za svoje orijentiranje, tudi iz nedvomnih doživljajev, poskusov, ki jih izvršil avtor za pojasnilo starega spornega prašanja, ali pomaga pobarvanje panjev čebelam, ali se vračajo domov, da najdejo svoj panj. Potem se ma je z menjavanjem barv z vžitimi umov se vračajoče čebele polnoštevilno v neprav (prazen) panj; da z barvami prevarene čebele so celo poskusile vrtači v polne tuje panje. Čebele za barvo odgovarjajo čutu človeka, ki rudečezenoslep t. j. ona vidi rudeče kot rdečo in plavosivo kot sivo, zamenja pomorancrudečo barvo z rumeno in zeleno, plavo z vijolično in purpurno rudečo. Zanimivo je, da se avozelena in čisto rudeča barva t. j. one barve, ki jih čebele ne vidijo, ne vpliva na njihovo vedenje. Čebele ne vidijo rdeče, v naši ri prav redko pokažejo. Ta, vgotovitev govori v prid nanku bijloga cvetov o prilagodbu teh cvetlic na obisk žuželk. Mnenje pa, da plava in purpurnorudeča barva, ker jih a večina onih cvetov, ki jih obiskujejo čebele črmlji, najljubši barvi čebel, ne drži. Poskusi atelja silijo k mnenju, da se plava in purpurnorudeča barva za oko bučel najkrepkeje razločeta od zelene barve. Dalje misli pisatelj, da našel s svojimi opazovanji o stalnosti čebel s sticami ene vrste rastlin kot skupaj spada, ki se gotovo razločujejo od drugih vrst. Zdi se, da se iste pri iskanju skupaj adajočih cvetov dajo voditi ne samo od barv duha cvetov ampak tudi od drugih znakov. Jbrže igrajo pri tem znaki sokov kot kombinacije barv in oblik, precejšno vlogo.

Nova postava glede delojemalcev in delodajalcev, ki je po našem mnenju jako potrebna, se je pred kratkim izdala in uveljavila. Postava ima namen, gotovim skupinam v vojaško službo vpoklicanih delojemalcev zagotoviti vrnitev v njih poprejšnjo službo. To pravico pa imajo samo tisti delojemalci, ki so bili dne 25. julija 1914 še en mesec v dotičnem podjetju nastavljeni. V času vojaškega službovanja se jim služba ne more odpovedati. Po končani vojaški službi pa morajo ti delojemalci tekom 14 dni nastopiti svojo službo. Ta cesarska odredba obsega poleg te določbe tudi še razne postranske manjvažne določbe.

Borza na Dunaju zopet odprta. Prihodnji ponedeljek otvori se zopet dunajsko borzo, ki je bila od izbruha vojne sem zaprta. Promet na borzi pa bo dovoljen le v ozkih merah. Predvsem je vsaka večja spekulacija izključena, ker se smejo prodajati papirji le proti takojšnjemu plačilu v gotovini, promet z zastavnimi obligacijami vseh vrst in z vrednostnimi papirji sovražnih držav je prepovedan, istotako tudi promet po naročilu "kupite ali prodajte za najboljšo ceno"; končno se sme vršiti kupčija z državnimi rentami in vojnimi posojlom le po posredovanju uradnih senzalov. Vrednostni papirji iz nevtralnega ali prijateljskega inozemstva smejo na trg le tedaj, ako so opremljeni z "affidavitom" zanesljive banke, da se od izbruha vojne še niso nahajali v sovražnih rokah. Končno je vsako objavljenje kurzov in sklenjenih kupčij prepovedano. Otvoritev borze ima v prvi vrsti namen, prenesti dosežanje privatno kupčijo z vrednostnimi papirji zopet na zakonita tla ter jo podreti ostremu oblastvenemu nadziranju.

Svarilo pred nakupom vojaške oprave. Oblastveno se razglasa: Pred nakupom vojaške oprave, zlasti obval, se najresnejše svari. Ne glede na to, da kupci, ako se take protipostavne prodaje dejansko dogajajo, ali bi se pa celo morda v večjem obsegu dogodile, niso le sokrivi oškodovanja državnega zaklada in ogrožitve pripravljenosti čet, se isti tudi lahko zasledujejo zaradi prestopka po § 476 kaz. post.

Težilo za cesarjevo mizo. Predsedstvo pomožnega odbora za begunce iz juga je izročilo direktorju kabinetsne pisarne tajnemu svetniku baronu Schiessl iz doberdobskega kamna izdelano težilo (Briefbeschwerer), to pa s prošnjo, da je predloži cesarju v spomin na boje naših junaških čet na doberdobski planoti. Cesarja je to dailo izredno razveselilo in je ukazal, da se odboru izrazi cesarjevo zahvalo.

Sarajevski listi brez papirja. Pomanjkanje papirja postalo je v Sarajevi prav občutno. Te dni je sarajevskim listom zmanjkalo popolnoma časopisnega papirja. Vsled prometnih težav pa ni mogoče zdaj dobiti novih zalog. Sarajevski listi izhajajo vsled tega zdaj v vseh mogočih oblikah, tiskani na raznem finem papirju in samo na 2 straneh. Pomanjkanje papirja in iz tega izvirajoče visoke cene postaja sploh z vsakim dnevom bolj občutno.

Žena braniteljica svoje časti. V Litomericah na Češkem branila je z revolverjem žena črnovojnika Kolomana Gala svojo čast. Vojak Sipos jo je namreč že dolgo časa nadlegoval z ljubavnimi obljubami. Nekega večera je potrkal na njena vrata ter z glasom njenega moža zahteval, da naj mu odpre. Žena je mislila, da se je vrnil njen mož in je res odprla. Med njo in Siposom je nastal potem obupni boj. Galova se nasilnežu ni mogla več zoperstavljati. V obupu je posegla po revolverju svojega moža in je Siposa ustrelila.

Zvišanje davka od žganja. V novembru t. l. se je, kakor znano, ustanovila centrala za špirit. Cene, ki jih je določila ta centrala pod nadzorstvom vlade za obdaven rafinerijski špirit, so znašale za zapadne dežele Avstrije po vseh razmerah, ki so že vladale v teh obeh deželah, med 341 in 350 kronami za hektoliter, za Galicijo in Bukovino niso bile cene prvotno bistveno višje. Posebne razmere, že predno je bila ustanovljena centrala teh obeh dežel, posebno velike prometne težave in mnogo višje

cene v obmejnih ozemljih (Ruske, Poljske in Ogrske) so pokazale kmalu, da so v začetku določene najvišje cene v Galiciji in Bukovini nemožne in se je moralo za to ozemlje pripustiti mnogo višjo rafinadno ceno, namreč 450 K pri hektolitr alkohola. Iz tega nastala razlika cene med zapadnimi in vzhodnimi deželami je pa zopet povzročila marsikatero nepriliko, katere je pri ustanovitvi popolnoma novega zavoda, kakoršen je centrala za špirit, mogoče odpraviti in sicer ne kar naravnost, ampak še le na podlagi dobljenih izkušenj. K tem neprilikam je prišla še nadaljna okolnost, namreč da se vsled vojnega stanja pridela v tuzemstvu bistveno manj špirta kakor običajno v normalnih letih in mora vsled tega uvažati centrala potreben špirit iz inozemstva, kojega cena znaša vžveš carino in porabno množino približno 520 K pri hektolitr alkohola. Ta visoka cena za inozemsko blago mora vplivati na domače cene, ker se pri prodaji ne more nič razločevati med tuzemskim in inozemskim špiritom. Pri teh razmerah je smatrala centrala za špirit, da je za nadaljno zagotovitev enakomerne preskrbe potrebnega davku obveznega špirta neobhodno potrebno določiti enotno ceno za vsa ozemlja Avstrije. Po preračunu, ki ga je izvršila centrala za špirit, znaša ta enotna cena z izjednačbo vseh stroškov 410 kron za hektoliter alkohola in bi zatorej, ako bi se vzelo za podlago to enotno ceno, to imelo za posledico znižanje sedanjih cen v Galiciji in Bukovini za 40 kron. Pri tem se pač more komaj dvomiti, da bi tako znižanje nikakor ne koristilo konsumentom, ampak bi kot nevtemeljeno bogatenje prekupev njim teklo v žep. Vlada si ne more odreči pravice od centrale za špirit predlaganega preračunavanja in enotne določitve cen za špirit za celo Avstrijo, misli pa, se iz poprej omenjenega vzroka na vzhodu na noben način ne sme znižati cene za špirit. Ta prevdarek je privedel do sklepa zahtevati diferenco med enotno ceno, ki jo izračuna centrala za špirit in med v vzhodnih deželah sedaj že določeno oddajno ceno za državni zaklad, in sicer tako, da se družji uravnava cen s takim zvišanjem davka, ki ima za posledico neizpremenjeno pridržanje sedanje cene v Galiciji in Bukovini. Trdi se pa lahko, da s tem zvišanjem davka združena uravnava cen za zadnjega konsumenta sploh ne bo imela za posledico nikake večje podražitve, kakor če bi bilo zvišanje davka najpoprej še odloženo. V predležeči številki Naredbenega lista se razglasi cesarski ukaz, na podlagi katerega se zviša doklada od davka na žganje za nadaljnjih 40 vinarjev za liter alkohola in sicer izključno v prid državnemu zakladu. Z ozirom na to zvišnjo doklado bo znašala cena za obdaven rafinerijski špirit od zdaj naprej enakomerno v vseh deželah Avstrije brez razločka vseh razmer 450 kron za hektoliter alkohola. Ta regulacija cen obdavenega rafinerijskega špirta se nič ne tiče cene denaturiranega špirta.

V Slovenski Bistrici so cerkvam odvzeli bakrene strehe in jih nadomestili s takim iz železnega pleha.

Nemščina v c. in k. vojni sili. „Pester Lloyd“, torej oficijozni ogrski list, objavlja v svoji številki od 1. t. m. daljši članek svojega poročevalca Geza Herczeg, torej Madjara, o junakah podmorskih čolnov. Poročevalec objavlja dva pogovora, enega s telegrafistom junaške potopljene „Zente“ Karlom Zsis, ki je bil zdaj iz črnogorskega vjetništva osvoboden, drugega pa s slavnim mornariškim lajtaantom pl. Trapp, ki je potopil francosko admiralno ladjo „Leon Gambetta“. Glasom ogrskega poročevalca dejal mu je pl. Trapp: „Prevzel sem poveljništvo podmorskega čolna par tednov pred izbruhom italijanske vojne. Moje moštvo je izbrano in prvorazredno. Ljudje izvirajo iz obeh držav mornarije in vse narodnosti so med njimi zastopane. Imamo nemške Avstrijce, Ogrce, Hrvatce, Čeha, Italijane, Dalmatince, ali vsi govorijo nemško; drugače bi bilo nemogoče delati, ako bi ne bilo občevanje popolnoma enojezično. Moji ljudje so izbrani možje in krasni vojaki“.

deiner Sauerbrunn — Radenska slatina

se dobi v vseh specializiranih trgovinah. — Generalno zastopstvo za ptujski okraj

Brata Slawitsch, Ptuj.

Štiri otroke povila je žena poštnega sluga Wlzeaka v Vitusu. Vsi štiri so dečki. Krščeni bodo na imena Franc, Jožef, Viljem, Siegfried. Prosilo se je cesarja, da naj jim bude boter.

Nepošteni najditelj. Na Vranskem kot postiljon uslužbeni Jožef Deželak najdel je dne 22. februarja med vožnjo v Sv. Peter na Vransko denarnico z 2250 kronami, ki jo je izgubil mesar in krčmar Franc Vedenik iz Št. Pavla pri Preboldu. Deželak je denar obdržal, živel kot bogatin in delal v spremstvu žensk ter prijateljev drage izlete. Vsaled tega se je pričelo poizvedovati, kje je Deželak nakrat toliko denarja dobil. Končno je nepoštenjak svoje dejanje priznal; od ukradenega denarja pa je imel le še 1297 K.

Umrli je v Spodnjem Drauburgu gostilničar g. Rudolf Domaingo. V vlaku ga je zadel srčna kap. N. p. v m.!

Zaprl so v Stockenboi na Koroškem blapca Matijo Granitzter, ki je v bližini nekega gozda pretepel neko mojškro ter se potem npravnostno nad njo zagrešil. Izročili so ga sodnji v Paternionu.

Karte za sladkor. Izšla je cesarska naredba, ki določa za vso Avstrijo vpeljavo kart za sladkor. Največja množina sladkorja, ki jo bode ena oseba za en mesec dobila, znašala bode 1 1/4 kilograma. Deželne vlade oz. namestništva pa lahko po krajevnih razmerah posameznih kronovin določijo še manjšo množino. Dokler se ne vpelejo karte za sladkor — kar se bode najkasneje do srede marca zgodilo — se sladkor ne sme prodajati v večjih množinah kakor po 1 četrt kilograma. To je zato odredeno, da si posamezne osebe zdaj ne nakopičijo prevelikih zalog. Karte za sladkor bodo dobile le tiste osebe, v katerih gospodarstvu ni spravljenega več nego k večjemu 2 in pol kilograma sladkorja za vsako osebo, katero je treba preživeti. Kdor bo hotel dobiti sladkorno kavo, moral bode primerno izjaviti, da za vsako osebo v svojem gospodarstvu nima več kakor 2 in pol kilograma sladkorja. Karto bo dobil šele tedaj, ko za vsako osebo množina njegovega sladkorja pade pod to številko. Gostilničarji, kavararji in slaščičarji bodo gostom smeli dajati sladkor brez kart v pijačah ali jedilih; samega sladkorja pa seveda ne bodo smeli prodajati. Dobivali bodo, kakor tudi trgovci, sladkor le proti posebnemu dobavnemu listu, katerega jim bo izdala politična oblast. V prošnji za ta dobavni list je treba napovedati zalogo sladkorja in potrebno množino za največ 8 tednov. Vlada pravi, da je treba s sladkor-

jem bolj varčevati; ker je le pri nas preprečila zvišanje cen — povsod drugod so namreč sladkorne cene hudo poskočile — upa vlada, da bo prebivalstvo preneslo te neprijetnosti. Vlada vtemeljuje svojo novo naredbo z dejstvom, da se je pridelavanje sladkorne pese zelo zmanjšalo. 30 procentov površja je manj nasajenega, ker primanjkuje delavcev. Na drugi strani pa je poraba sladkorja neznanosko poskočila, tako pri vojaški upravi in prebivalstvu; zlasti sta vojaštvo in kmetijstvo porabila mnogo sladkorja za krmo. Že v prejšnji obratni dobi je poraba sladkorja naglo poskočila za en milijon kilogramov. Pa tudi v novi obratni dobi 1914/1916 je že v prvih mesecih pričela poraba naglo rasti. Tako je lanski september v primeri z istim mesecem predlanskega leta priskočilo okroglo 500.000 kil sladkorja več pod obdačenje. Ta večja poraba izvira največ od tod, ker so razni ljudje zelo kopičili zalogo sladkorja.

Sejmi v Ptuj. Piše se nam od mestnega urada ptujskega: Na Bregu pri Ptuj je izbruhnila kužna bolezen na gobcih in parkljih. Vsaled tega se tudi sejmi v Ptuj — in sicer vsaki 1. in 3. torek vršeči se živinski sejmi ter vsako sredo vršeči se svinjski sejmi — do preklica ne vršijo več.

Draginja na Ruskem. Razni ruski listi poročajo, da se tam cene živilom rapidno dražijo. Pšenica se je podražila za 62%, rž za 79%, pšenična moka za 51%, ržena za 81%, ajdova moka za 123%, meso za 37%, maslo za 95%, sol za 143%, sladkor pa za 46%. Uradno se dokazuje, da bode odredjena likvidacija nemških posestev na Ruskem zmanjšala tamošnji žitni pridelek za 35 milijonov pudov. Stanje živine na Ruskem je tudi padlo za 25%. Zmanjšati se bodo morale vsled tega porcije mesa in vpekljati prisilne dneve brez mesa. Kajti v južni Rusiji je padlo število govedi za 40%, poraba mesa pa se je na deželi za 150 do 200% zvišala. Vzrok so temu seveda tudi številni begunci, ki so prihajali iz od Nemcev in naših armad zasedenih ruskih pokrajin in ki se morajo preživljati večinoma le z mesom. Vlada pravi, da naj se ljudstvo na Ruskem odvadi, uživati meso; to naj uživajo le vojaki in pa državni uslužbenci. Seveda tudi poljedelstvo na Ruskem hudo propada. Vzrok je iskati v prepovedi žitnega uvoza, pomanjkanju delavcev in v oviranem železniškem ter parobrodskem prometu. Tudi prenehanje monopola na žganje je beje jako neugodno vplivalo.

Tatvina. V Mariboru sta 18 letni kontorist Oto Radich in 16 letni praktikant Jožef Bagary pri firmi Menis in Scherbaum pokradla tekmo zadnjega časa sira za 10.000 kron. Sir sta prodajala raznim strankam, denar pa ohranila za se. Policija je mlada tatova zaprla.

Smrt v vodi. Iz Celja poročajo, da so iz Savinje potegnili 62 let starega Antona Pokelšeka, strojnega ključarja.

Tatvine v Pragerhofu. Poročali smo v zadnjih številkah o veliki tatinski družbi, ki jo je oblast zasačila v Pragerhofu. Zdaj se o tej zadevi še poroča: Obsežno preiskavo vodi v prvi vrsti orožniški stražmojster Presker. Posrečilo se je doslej dognati deset članov te grde tatinske družbe; ti tatovi so večinoma železničarji. Zaplenjeno tatinsko blago dokazuje, da so se tatovi najbolj brigali za ljubavne pošiljke vojakom na bojišču. Razven jedil, zapetnikov in snežnih kučem so našli orožniki še cele zaloge blaga iz kožuhovine. Preiskava se seveda nadaljuje in odkriva vedno nove sledove doslej neznanih tatov. Tako je n. p. žena enega izmed zaprtih tatov povedala mnogo o tatvini več vreč koruze, ki se je izvršila na postaji začetkom lanskega leta. Tatvine so bile torej res velike in skrajni čas je, da se je to drnhal zaprlo. Orožnikom, ki so tatvino izsledili, gre pač vse zahvala.

Na Nižjavevstrijskem so pričeli začetkom tega meseca peči kruh, ki vsebuje tudi 25 procentov koruzne moke. Le tam, kjer je primešavajo krompirjevo moko, bodo smeli nekaj manj koruzne moke primešavati. Lansko leto v tem času so primešavali 75 procentov koruzne moke. Na Dunaju se bode letos torej precej boljši kruh jedlo. Krompirjeva moka pa se je podražila na Dunaju za 3 do 4 krone pri 100 kilah.

Umrli je v Mariboru 3. t. m. vpovnanstvi namestniški podpredsednik baron Schönerer v 59. letu svoje starosti. N. p. v m. preseg

Cattaro. Hrvatskemu listu „Naša razočarinstvo“ pišejo iz Cattara: Počasni se zdaj meščani na svoje domove in na nabo dobiva zopet novo lice. Promet ali boljše anski je tu velik: automobile, tovarne vozove in m deti na vseh straneh; po morju zopet v m rška v živahna zveza Cattaro-Erzegnovi in narščali v mestu in v okolici opravljajo vjetniki valicijne! C goča dela. Cattaro gre, kakor upamo, le bo zo dočnosti nasproti. panela adloves

Ženske kot delavci. V Berlinu je zadel električni železniki 4000 žensk uslužben delo so preje, opravljali moški.

Darilo za delavce. Lastnik fabrike n g. Filip Knoch v Celovcu pokazal je dobrodelno srce zopet s tem, da je 80.000 kron za namene posebne prest prid njegovega delavstva. 40.000 kron te svote so bode v to porabilo, da se pridnim, oženjenim delavcem, ki stojijo kakor pet let v službi te firme, nakup njih stavbišč za ustanovitev lastnega 20.000 kron služilo bode v pospeševanju dlnosti med delavstvom; iz obresti tega tala se bode namreč hranilnične obresti skih vlog do 10 procentov zvišalo. Iz do zadnjih 20.000 kron pa se bodejo poroč slatčaj potrebe podpirale in se bode dar moč v slučajih bede, ki ne izvira iz krivde. Plemenitemu darovalcu gre za ta čin pač splošna zahvala!

Socialisti proti italijanski vladi. Ital vladi, zlasti ministerskemu predsedniku landri in zunanjemu ministru Sonnso se pričeli stotilki majati. Velike zmeg avstrijski armadi, ki so jih ti hujskači pvali, so popolnoma izostale. Ljudstvo stn poginava v največji bedi in vedno večji prešnja kosti vodilnim možem nesrečne ske Italije. Te dni se je zbrala zopet ital zbornica. Zaradi neprimerne podpore dru jakov prišlo je pri temu do prepira in nar škandala. Posl. Ciocotti je dejal, da nica vlado le toliko podpira, kolikor vrv obešenega. Najhujsji pa so socialisti. Posl. Treves, Dugoni, Sc ti so zaklicali Salandri: „Zakaj ne odgo Zakaj bežite pred razpravljanjem?“ Pa s Prambolini: „Mi nečemo tudi naglo kakor ste ga privezali ljudstvu“. Ko je S potem zagrozil z razpustom zbornice, n pravi vihar. Posl. Treves: „Ali pri že z izsiljevanjem proti italijanski zbor Posl. Prambolini: „Diktator iz pator Posl. Turati, Treves, Dugoni in vplili: „Ali grozite z razpustom zborni jo ne morete več držati? Ali hočete silo svojem ministerskem prostoru ostati? Al sramujete, izreči take grožnje?“ Mešč poslancem pa so zaklicali: „Vi pravite n nikih, da obstoji zbornica iz tepev in vine (!) Vi ste jezuviti! — Vse to kaže pripravljajo v laški zbornici veliki viharji la guerra!

Ruski roparji. Kakor je zdaj dogadobno Rusi iz grada bivšega našega ministrstva Goluchowskega oropali 19 mnogo pa jil sli. Te slike so spravili v kijevski mu

Velikanska poneverba. V Parizu kkega kir Avgustin Max, vitez častne legije, p 16 milijonov frankov. Zato je bievnega jen na dve leti ječe. Njegov prokurist se ne gara dobil je 18 mesecev ječe.

Polom panslavizma. Glavno glasilo ren panslavizma „Nowoje Wremja“ priznava k že samo polom panslavizma. Pred krievnim prineslo uvodni članek, kateremu posne „Se nikdar ni slovanstvo preživelo tak kakor zdaj. Teritorijalne izgube, ki jih jejo severni in južni Slovani, zavzemajo se s obseg. Na severu so zavezniške čete snim p vse gubernije Poljske, marveč tudi tri njave: a pa pe zapadne Rusije z litavskim in belo rusk bivalstvom zasedle, nadalje dele baltskih ter skoraj dve guberniji z maloruskim p stvom, namreč vso pokrajino Cholma te del Wolhynije. Ali tudi na jugu so izg čutljive. Kraljestvi Srbija in Črnogors sovražni lasti. Z obžalovanjem moramo

Kraljica-vdova Elizabeta rumunska.

Kraljica-vdova Elizabeta rumunska, znana s pisateljskim imenom Carmen Sylva je te dni umrla. Bila je 29. decembra 1843 na gradu Monrepos pri Neuwiedu kot hčerka kneza Hermannu za Wied-Neuwied rojena. Dne 15. no-

Königin Elisabeth von Rumänien
Carmen Sylva

vembra 1869 se je poročila s prejšnjim rumunskim kraljem Karolom I. Pekojnica je bila izborna pesnica in pisateljica ter dobrotnica svojega ljudstva. Vedno je stala tudi, kakor njen žalibog umrli soprog, na strani Avstrije in Nemčije, čeprav se ni mnogo s politiko pečala.

v številkah izraziti, ki so primerne, prizadeti slovanstvu smrtni sunek. Slovanske izgube na severu znašajo 300.000 kvadratnih vrst, na jugu pa presegajo 80.000. Še hujše občutimo z ozirom na razočaranje metod slovanske politike vedno bolj se razširjajočo nezaupnost, ko pač nismo nobenega očitnega zasluga. Doslej je veljal nauk, da nesme nastopiti noben slovanški narod proti našemu vodstvu med Slovani (!). Medtem pa je bolgarska vlada s svojim pristopom h germanski koaliciji temelje slovanske (pač: rusko-panslavi-istične! Op. ur.) ideje tako močno razrušila, da se bo zopetno dviganje Slovanov (seveda zopet le panslavizma! Op. ur.) zamoglo izvršiti le z nadčloveškim naporom."

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Nemčija in Portugalska pred vojno.

K.-B. Berlin, 9. marca. Cesarski poslanik v Lissabonu dobil je navodilo, da naj zahteva danes od portugalske vlade pod predložitvijo natančne izjave svoje pase. Tukajšnjemu portugalskemu poslaniku so se danes pasji dostavili. (Stem so pretrgane diplomatske zveze z Nemčijo in Portugalsko; to pomeni toliko, kolikor da bi nastopilo vojno razmerje med tema državama. Imamo torej enega sovražnika več, ki pa ne pomeni nič. Op. ur.)

Iz zadnjega nemškega poročila.

K.-B. Berlin, 9. marca. Zapadna fronta. Artiljerijsko delovanje se je na obeh straneh povišalo. Francozi so zapadni del jarka pri Maison de Champagne zopet vzeli. Zapadno Maase čistijo naše čete v Raben-gozdu se nahajajoča francoska gnezda, vzhodno te reke. V krasnem ponočnem naskoku vzele so ne mške čete po temeljiti artiljerijski pripravi vas in pancersko utrdbo Vaux z mnogoštevilnimi sosednimi utrdbami nasprotnika. — V velikem številu zračnih bojov pri Verdunu so ostali naši letalci zmagovalci. Gotovo je, da so bili 3 sovražni letalci sestreljeni. Vsi naši letalci so se vrnili nepoškodovani, mnogo njih voditeljev ranjenih. Sovražne vasi pri Verdunu s sovražnimi četami bile so izdatno z bombami obmetane.

Gospodarske.

Izmenjava sadov v vrtu za zelenjavo.

Vspešnega nasada zelenjave brez menjave sadov ni mogoče dobro izvršiti.

Kdor nasadi na isti vrtni gredi vsako leto isto ali podobno vrsto zelenjave, bo lahko kmalu opazil, da je razvoj rastlin vedno in vedno manjši, posamezne vrste rastlin celo ne dajo sploh nobenega znatnega doneska ali pa jih pokončajo škodljivci in bolezni.

Pravilna menjava sadu je pa tudi potrebna še iz nekega drugega vzroka.

Več vrst rastlin potrebuje za svoj razvoj svežega hlevnega gnoja. Druge vrste kažejo zopet lepše vspehe, če se ne nasadijo na sveže pognojene zemlji, ampak nasadijo kot drug nasad.

Zatorej lahko izvršimo menjavo na priprosti in primeren način tako, da razdelimo vrt v dva približno enaka kosa, izmed katerih enega dobro pognojimo s hlevnim gnojem in nasadijo v njega sledeče gnojne potrebne rastline: Vse vrste ohrovtov (bela zelje, plavo zelje, ohrovt, kolerabo, cvetni ohrovt (karfiol), solato, špinat, kumare, paradižnike, zeleno, luk in hren.)

Drugi del vrta se ne pognoji s hlevnim gnojem ali se samo nekoliko pognoji z zmesnim gnojem ali z lesnim pepelom in se nasadi na njega sledeče vrste zelenjave: korenje, mrkve, črn koren, peteržilja, rona (ru-deča pesa), čebule, fižol in grab.

V prihodnjem letu se ta kos pognoji s hlevnim gnojem in se nasadi na njega poprej imenovane gnojne potrebne vrste rastlin, oni kos pa, ki je bil lani pognojen, pa ne dobi nič gnoja in se nasadijo v njega v prvi skupini imenovane vrste zelenjave.

Tako se gnoji vsako leto polovico vrta, imenovane zelenjave se nasadijo vsako leto na drugem mestu in tako smo na priprosti način primerno izmenjali sadove v vrtu.

Na ta način se tudi gnoj najbolj izrabljuje in rastline pridejo vedno v svežo, spočito zemljo in se s tem večinoma zagotovi njihova rast.

»Utrujenost zemlje« pa, ki ovira vsako rast rastlin, je uspešno zabraniti s pravilnim menjavanjem.

Izkušen sejavec rastlin bo mnogokrat izvršil menjave, ki se ne vjemajo z navedenim pravilom, začetnik bo pa kolikor mogoče ravnal po načelu:

Enake ali podobne rastline se ne smejo nasaditi hitro druge za drugo.

Oton Brüdars,

strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.

Stare rane v obrazu in na vratu boljše semintja zopet. Ta bolečina se da s Fellerjevimi, izredno blagodejnimi, bolečine odpravljajočim rastlinskim esencnim fluidom z zn. „Elsa“-fluid lahko odpraviti. To zdravniško priporočeno domače sredstvo naj bi se imelo vedno pri roki. Mnogo čez 100.000 zahvalnih pisem tudi iz visokih krogov potrjuje njegov dobri učinek. 12 steklenic pošlje franco za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 241 (Hrvatsko). Vedno naj bi bilo v hiši. Tudi Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice so dobre. (vi.)

Mayfarthov Seperator

v vseh deželah, ki jih potrebujejo, kot najizbornejši in najcenejši, takoj dobivši

stroj za posnemanje mleka

Izdelovanje na uro ca.:

Št. 0 — 65 litrov

„ 1 — 130 „

„ 2 — 250 „

„ 3 — 130 „

Ilustrirani katalog št. 845 zastoj in franko.

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II, Taborstrasse 71

fabrike kmetijskih in obrtnih strojev.

Išče se zastopnike.

112

Mlin

s 4 autom. hodi, vodni in motorni obrat da se v njem. Vpraša se pri lastniku Josef Aschenbrenner, mlinar na Ptujski gori pri Ptuj.

Marčno solnce

prinaša pege; iste kakor tudi zajedniki, grbe, ohlapna koža izginejo kakor zajamčeno, ako se rabi izkušen dr. A. Rix-ov Pasta Pompadour. Popolnoma neškodljivo sredstvo. Poskus stane 1 krono 10 vin.

Dr. A. Rix Kosm. Laboratorium Wien IX, Lackierergasse 6/K.

pomagaj in parfumerija Wolfram v Ljubljani; parfumerija A. Kauč in drogerija „Adria“.

Zagotovljen uspeh, drugače denar nazaj. Zdravniško spritevalo o izbornem učinku!

Polna krasna prsa

dobite pri rabi 109

med. dr. A. Rix kreme za prsa.

Fotografije (Porträt) kot znamke 114

(marke liki znamkam na pis-mih), in dopisnice s sliko iz-deluje po ceni Otto Neumann, Prag, Karolinental, št. 130. Ceniki se pošljejo na zahte-vanje brezplačno in franko.

Učenec

se sprejme pri Johann Steudte, sodarstvo v Ptuj 96

Les pravega kostanja

in hrasta v plo-h (Scheit) do 1 m 20 cm dolgih franko vagona se kupi. Ponudbe na Alex. Rosenberg, Gra-dec, Elisabethiner-gasse 6. 111

Pridna in delavna kmečka dekla

stara 24 l., želi službe na boljših kmetih. Naslov: J. K. pošta Poljčane 2215. 119

Krepkega učenca

sprejme v usnjarsko obrt s popolno oskrbo Alois Kosi, Mala Ne-delja pri Ljutomeru. 118

štacunske štalaze in pudelne

v mariborski okolici. J. Krošelj, trgovec v Laporju pri St. Bistrici.

Kupujem in plačam točno o prejemu po najvišjih cenah kostanjevi les

od vsake železniške postaje na spodnjem Šta-jerskem. Franz Kupnik, Konjice (Gonobitz), tudi plohe orehove, jasenove, bruške, live, gabre, ja-vorje, jelše in stavbeni les (Bauholz). 110

Prodajalka za manufakturni oddelek

nemškega in slovenskega jezika zmožna, pridna in zvesta, se sprejme pri Adolfu Orel v Sošta-nju (Schönstein) pri Celju. 115

rudečico nosa in lica,

Velika doza 3 kron 30 vin. 10% vojne doklade. 107

Zaloga so v Mariboru: Lekarna k angelju varuhu, lekarna k Mariji pomagaj in parfumerija Wolfram v Ljubljani; parfumerija A. Kauč in drogerija „Adria“.

Oblastveno preiskana in gar. neškodljiva za vsako starost, hitri sigurni uspeh. Se rabi zunanje. Poizkusna doza K 330, vel. doza, zadostuje za uspeh, K 880.

Kosmetisches Dr. A. Rix Laboratorium Dunaj IX., Lackiererg. 6/K.

Razpošiljatev strogo diskretna.

Zaloga v Mariboru: lekarna pri „angelju varuhu“, lekarna „Marija pomagaj“ in parfumerija Wolfram; v Ljubljani lekarna pri „zlatem jelenu“, v drogeriji A. Kauč, in „Adria-Drogerie“.

po 3—, 5—, 6— kron se dobijo v zalogi

SLAWITSCH & HELLER

trgovina v Ptuj.

Stole (Zimmersessel)